

Dünyada Eğitim Yönetimi Disiplininin Tarihsel Süreç İçerisindeki Gelişiminin İncelenmesi

İsmail Kıcır

MEB Eğitim Yöneticisi, ismailkicir@hotmail.com, ORCID:0009-0007-3101-2185

Hamit Ortaç

MEB Eğitim Yöneticisi, hmrtrc@hotmail.com, ORCID:0009-0004-4113-6403

Bahri Bal

MEB Eğitim Yöneticisi, bahribal@hotmail.com, ORCID:0009-0000-1949-490X

Özet

Bu çalışmanın amacı, dünyada eğitim yönetimi disiplininin tarihsel süreç içerisindeki gelişiminin incelenmesidir. Eğitim kurumlarında öğrenciler genellikle belirli bir alanda uzmanlık kazanmalarını sağlamak için belirlenmiş çalışma dizilerine yönlendirilir ve bu çalışma dizileri disiplin olarak tanımlanmaktadır. Disiplinlerin birbirlerinden çok farklı olmasından dolayı, her bir disiplin için aynı derecede uygun özlü bir tanımın zorluğundan bahsedilmektedir. Bu durum, disiplinlerin kendilerine özgü özellikleri dolayısıyla kimlikleri olmasından kaynaklanmaktadır. Her disiplin kendi faaliyetleri, bilgi yapıları, sosyal yapıları ve iletişim modellerini içermekle birlikte zengin, karmaşık ve belli amaçlara sahip alanlar olarak görülmektedir. Bilimlerin sınıflandırılmasında, her bir disiplin üst bir şemsiyede yer almasına rağmen, kendi sınırları içerisinde kendini tanımlayan özellikleri bulunur. Bu kapsamda, bir disiplinin altı temel özelliğine dikkat çekilmektedir: Bir çalışma odağı, ortak bir dünya görüşü veya paradigması, disiplini oluşturmak için kullanılan bir dizi uyum disiplini, disiplin ile ilgili ilkeler ve uygulamalar, aktif bir araştırma veya teori geliştirme gündemi ve eğitimin yaygınlaşması ve profesyonelliğin teşvik edilmesi. Söz konusu özellikleri, disiplinleri birbirinden ayıran ve kendi sınırlarını oluşturmalarını sağlayan unsurlardır. Bilimin temelinde şüphe, merak ve ihtiyaç yatmaktadır. Merak duygusu ile birlikte insanların dünyayı ve çevresini anlama isteği, disiplinlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Çevredeki farklı olguların anlaşılması isteği ise farklı disiplinlerin belirmesine yol açmıştır. Bir disiplinin, ele aldığı problemler ya da cevap aradığı sorular alanın karakterini yansıtmaktadır. Bu soru alanları, bazı durumlarda üzerinde ortak uzlaşmanın olduğu belirli alanlara yoğunlaşabilir Bir bilim alanının entelektüel ilerlemesi; teorik çerçeve, araştırma yöntemleri ve disipline yeni gelenlerin kabulüne ilişkin gereklilikler bağlamında nispeten standart ilkelerin olduğu bir bağlamı gerektirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Yönetimi, Eğitim Bilimi, Disiplin, Tarihsel Süreç

Examination of the Development of the Discipline of Educational Management in the World within the Historical Process

Abstract

The aim of this study is to examine the development of the discipline of educational management in the world within the historical process. In educational institutions, students are usually directed to designated study sequences in order to enable them to gain expertise in a specific field, and these study sequences are defined as disciplines. Due to the fact that the disciplines are very different from each other, the difficulty of a concise definition that is equally suitable for each discipline is mentioned. This situation is due to the fact that disciplines have identities due to their unique characteristics. Although each discipline contains its own activities, information structures, social structures and communication models, it is seen as rich, complex and areas with certain goals. In the classification of sciences, although each discipline is included in an upper umbrella, it has self-defining characteristics within its own borders. In this context, six basic characteristics of a discipline are highlighted: a focus of study, a common worldview or paradigm, a set of compliance disciplines used to create the discipline, principles and practices related to the discipline, an active research or theory development agenda, and the dissemination of education and the promotion of professionalism. These characteristics are the elements that distinguish the disciplines from each other and allow them to create their own boundaries. At the heart of science lies doubt, curiosity and need. Along with a sense of curiosity, people's desire to understand the world and its environment has led to the emergence of disciplines. The desire to understand different phenomena in the environment has led to the emergence of different disciplines. The problems that a discipline deals with or the questions that it seeks answers reflect the character of the field. These areas of questions can be concentrated in certain areas where there is common consensus in some cases on the intellectual progress of a field of science; the theoretical framework requires a context in which there are relatively standard principles in the context of research methods and requirements for the admission of newcomers to the discipline.

Key Words: Educational Management, Educational Science, Discipline, Historical Process

Giriş

Eğitim kurumlarında öğrenciler genellikle belirli bir alanda uzmanlık kazanmalarını sağlamak için belirlenmiş çalışma dizilerine yönlendirilir ve bu çalışma dizileri disiplin olarak tanımlanmaktadır (Hagoel & Kalekin-Fishman, 2002).

Disiplinlerin birbirlerinden çok farklı olmasından dolayı, her bir disiplin için aynı derecede uygun özlü bir tanımın zorluğundan bahsedilmektedir (Krishnan, 2009).

Bu durum, disiplinlerin kendilerine özgü özellikleri dolayısıyla kimlikleri olmasından kaynaklanmaktadır.

Her disiplin kendi faaliyetleri, bilgi yapıları, sosyal yapıları ve iletişim modellerini içermekle birlikte zengin, karmaşık ve belli amaçlara sahip alanlar olarak görülmektedir (Becher & Trowler, 2001).

Bilimlerin sınıflandırılmasında, her bir disiplin üst bir şemsiyede yer almasına rağmen, kendi sınırları içerisinde kendini tanımlayan özellikleri bulunur. Bu kapsamda, bir disiplininin altı temel özelliğine dikkat çekilmektedir:

Bir çalışma odağı, ortak bir dünya görüşü veya paradigması, disiplini oluşturmak için kullanılan bir dizi uyum disiplini, disiplin ile ilgili ilkeler ve uygulamalar, aktif bir araştırma veya teori geliştirme gündemi ve eğitimin yaygınlaşması ve profesyonelliğin teşvik edilmesi (Liles ve diğerleri, 1995).

Söz konusu özellikleri, disiplinleri birbirinden ayıran ve kendi sınırlarını oluşturmalarını sağlayan unsurlardır.

Bilimin temelinde şüphe, merak ve ihtiyaç yatmaktadır. Merak duygusu ile birlikte insanların dünyayı ve çevresini anlama isteği, disiplinlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Çevredeki farklı olguların anlaşılması isteği ise farklı disiplinlerin belirmesine yol açmıştır (Rollin, 2006).

Bir disiplinin, ele aldığı problemler ya da cevap aradığı sorular alanın karakterini yansıtmaktadır. Bu soru alanları, bazı durumlarda üzerinde ortak uzlaşmanın olduğu belirli alanlara yoğunlaşabilir (Mitchell, 1980).

Kuhn'a (1977) göre bir bilim alanının entelektüel ilerlemesi; teorik çerçeve, araştırma yöntemleri ve disipline yeni gelenlerin kabulüne ilişkin gereklilikler bağlamında nispeten standart ilkelerin olduğu bir bağlamı gerektirmektedir.

Eğitim Yönetiminde Disiplinlerin Ortaya Çıkışı

Disiplin, sosyal bir kurumu, yani araştırma faaliyetleri için gerekli sosyal ve yapısal ortamları ifade eder. Bir akademik disiplinin yapısında disiplinlerin teorileri, kavramsal modelleri, bakış açıları, ilgi alanları, disiplinde kabul edilen araştırma metodolojileri ve bilimsel bilgi temelleri yer alır (Ahonen & Liikanen, 2009).

Bireylerin olduğu gibi disiplinlerin de kimliklerinin varlığından bahsedilmektedir. Bir disiplinin kimliği akademisyen, uygulayıcı, editör, öğrenci gibi bilim alanı içerisindeki tüm paydaşların davranışlarını etkileyebilmektedir.

Örneğin, bir doktora programı adayını, herhangi bir bilim alanında doktora programına başvurmak ya da belirli bir tez konusu seçmek için karar verirken, söz konusu bilimsel alanın durumunu, gelişimini ve potansiyel geleceğini dikkate alabilir.

Bununla birlikte, disiplin kimliği alanın genel imajı ve prestijiyile yakından ilgilidir. Bu bakımdan bir disiplin kapsamında yer alan dergi editörleri, hakemler, konferans düzenleyen bireyler ve önde gelen araştırmacılar gibi güçlü aktörler, hangi makalelerin yayınlanacağına, hangi sorgulama yöntemlerinin tercih edileceğine ve hangi konuların araştırılacağına karar vererek disiplinin gelişimini kontrol ederken mevcut disiplin kimliğini göz önünde bulundururlar (Serenko ve diğerleri, 2011).

Bu bakımdan bazı bilim insanları, disiplinler veya özel disiplin bilgisini, bir mesleğin tüm yönleri için bir temel olarak ele almaktadır (Clark, 1983).

Wallerstein (2003) ise disiplin kavramını üç boyut üzerinden tanımlamaktadır: Entelektüel kümeleme, kurumsal yapı ve kültür. Entelektüel kümeleme, her ne kadar tartışma konusu olursa olsun, disiplinlerin tanımlanmış çalışma alanı ve uzlaşısı sağlamış araştırma biçimleri olduğunu ifade etmektedir.

Dinamik olmasından dolayı tarihsel süreçte sınırlar değişim gösterse de disiplinlerin tanımlanabilir çalışma alanları bulunmaktadır. İkinci olarak disiplinler, 19. yüzyılın sonlarından beri her zamankinden daha ayrıntılı biçimler almış olan kurumsal yapılardır.

Kurumsal yapı kapsamında, üniversitelerde disiplin adlarına sahip bölümler ya da anabilim dalları bulunmakta ve öğrenciler ilgili disiplinlerde belirli derslerinden başarılı olarak derece almaktadır.

Eğitimcilerin disiplin unvanları; disiplin adlarına yönelik bilimsel dergiler, disiplin adlarına sahip kütüphane kategorileri, yayıncı listeleri ve kitapçı rafları bulunur. Disiplin adlarına sahip ulusal ve uluslararası bilim insanları dernekleri vardır, disipline özgü ödüller verilebilir. Bu bakımdan, kurumsal yapı olarak disiplinler birçok yerde görünür.

Son olarak, disiplinler kültürlerdir. Bir disiplin grubuna üye olduklarını iddia eden akademisyenler, çoğunlukla belirli deneyimleri yaşamıştır ve benzer yaşantılara maruz kalmıştır.

Genellikle aynı klasik kitapları okumuştur. Her bir disiplin, belirli bilim tarzlarını diğerlerine göre daha fazla tercih edebilir, bu bakımdan üyelerin uygun tarzı kullanmaları beklenir.

Kültür zaman içinde değişebilse de disiplin içerisindeki bireyler belirli tutumları sergilemekte ısrar edebilir. Bu tür yaklaşımlar ise güçlü bir şekilde kök salmış ve akademisyenler arasındaki gerçek etkileşim dünyasında işleyen kültürel önyargılar olarak ifade edilmektedir (Wallerstein, 2003).

Dünyada Eğitim Yönetimi Disiplininin Gelişimi

Bir çalışma ve uygulama alanı olarak eğitim yönetimi ve eğitim bilimi başta Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmıştır. Öncelikle sanayi ve ticarete uygulanan yönetim ilkelerinden beslenmiştir.

Eğitim yönetimi giderek başka ortamlarda geliştirilen fikirlere bağımlı olmaktan çıkıp kendi teorileri ve eğitimdeki geçerliliğini test etmek için bazı ampirik verilerle kurulu bir disiplin haline gelmiştir.

Bu değişim ve gelişim; genel yönetim ilkelerinin eğitime uygulanması ile başka bir alan olarak görülmesi ya da kendi bilgi birikimi ile alanın ayrı bir disiplin olarak görülmesi gerektiğine dair tartışmalara yer açmıştır (Bush, 1999).

Oplatka (2016) eğitim yönetimi alanının ortaya çıkışının 19. yüzyılın sonlarına doğru gerçekleştiğini belirtmekte ve EY gelişimini;

- (i) kuruluştan bilimselleşmeye,
- (ii) teori hareketi,
- (iii) Greenfield devrimi ve
- (iv) Greenfield'den sonra olmak üzere dört evrede ele almaktadır.

Bu bağlamda eğitim yönetiminin ve eğitim biliminin ABD’deki gelişim süreci, üç ana dönemde ortaya çıkmıştır (Özdemir, 2017):

- i) ilgi temelinin inşası,
- ii) teori hareketi ve disiplinler kurumsallaşma ve
- iii) entelektüel çeşitlilik ve epistemik buhran.

Her iki sınıflandırmaya bakıldığında gelişimin öncelikle alanın bir bilgi temeline oturtulduğu, daha sonra bu temelin pozitivizm ile ilişkilendirildiği açılanmaktadır.

Eğitim yönetimi 19. yüzyılda öncelikle uygulama alanı olarak bir meslek, daha sonra ise üniversite çatısı altında bir bilimsel çalışma alanı olarak değerlendirilmektedir (Oplatka, 2016).

Eğitim yönetimi ve eğitim bilimi çerçevesinde yapılan ilk bilimsel tez çalışmaları 1900’lü yılların başında gerçekleşmiş ve Elliot, Strayer ve Bobbitt bu çalışmaların öncüleri olmuştur (Callahan, 1962).

Daha sonra 1930’lu yıllara kadar geçen süreci “eğitimde verimlilik arayışları” olarak değerlendiren Özdemir (2018), bu dönemde daha çok okul taramaları yolu ile öğretmen, öğrenci, derslik sayısı, çalışma saatleri gibi konulardaki çalışmalar ile okullarda verimliliğin nasıl artırılabilceği üzerine odaklanıldığına dikkat çekmektedir.

ABD’deki ilk dönemi olan bu evrede, eğitim yönetimi üniversite içerisinde somut bir varlık kazanmış olsa da disiplinler bakımından kendi özerk kimliğini kazanamamış; davranış ve yönetim biliminin kavramsal çerçevesi içerisinde bilgi temelinin oluşturmaya çalışmıştır (Özdemir, 2017).

Balcı (2008) tarafından bilimsel dönem olarak adlandırılan 1950’li yıllar alanın daha çok bilimsel nitelik kazandığı evredir. Teori hareketi olarak adlandırılan dönemde, alandaki araştırmacıların birbirinden haberdar olduğu kongreler ve iş birlikleri gerçekleştirilmiş, alanda yürütülen çalışmaların yayınlanabileceği bilimsel dergiler ortaya çıkmıştır (Özdemir, 2018).

Bu dönemde ön plana çıkan özellikler ise alanın pozitivizm paradigması çerçevesinde bilim yapma anlayışı ve teori eksikliğine dikkat çekilerek alandaki uygulamalarla bütünleşecek teorilere olan gerekliliğin dile getirilmesidir (Özdemir, 2017).

Bu dönemin önde gelenleri ise Andrew Halpin, Daniel Griffiths, Jacop Getzels, Robert Owen gibi isimlerden oluşmaktadır (Oplatka, 2016).

Teori hareketi döneminde ortaya çıkan iş birliğinin kurumsallaşması süreci, öncelikle 1947’de New York’da Eğitim Yönetimi Profesörleri Ulusal Eğitim Konferansının (EYPUK) gerçekleşmesi ile başlamıştır (Campell ve diğerleri, 1987 akt. Özdemir, 2017).

Daha sonra 1950’de Kellogg Vakfı’nın 7 milyon dolarlık bütçesi ile eğitim yönetimin bölgesel gelişimine katkı sunmak amacıyla Eğitim Yönetimi İşbirliği Programı (EYİP) gerçekleştirilmiştir.

Bu programın devamını sağlamak amacıyla 1956’da 33 üniversiteden temsilcinin katılımıyla Eğitim Yönetimi Üniversite konseyi (EYÜK) kurulmuştur (Campell ve diğerleri, 1971 akt. Özdemir, 2018).

Teori hareketinin pozitivizme dayalı temel ilkelerine karşı eleştirilerin ortaya koyulduğu dönem Greenfield Devrimi olarak adlandırılmıştır (Oplatka, 2016).

Greenfield (1973), örgütlerin somut varlıkları olmadığını belirtmiş ve örgütleri insanların kendi zihninde oluşturduğu yapılar olarak görmüş ve böylelikle nesnelliğe vurgu yapan pozitivizmin yöntemsel ve nicel yaklaşımlarına karşı çıkmıştır.

Greenfield tarafından ortaya atılan bu tartışma konusu alanda bir paradigma çeşitliliğine yol açmış ve eğitim yönetimi alanında muhalif görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Oplatka, 2016). Bu dönem Özdemir (2017) tarafından entelektüel çeşitlilik ve epistemik buhran olarak adlandırılmaktadır.

Sonuç

Sonuç olarak, eğitim yönetimi alanının doğrudan kendisine odaklanan dünyadaki çalışmalar incelendiğinde; son dönemlerde özellikle “Izhar Oplatka” isimli yazarın çalışmaları ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte, alanın farklı kıtalardaki gelişimine yönelik çalışmalar da yer almaktadır.

Campbell (1972), eğitim yönetiminin Amerika’da 1947-1971 yılları arasındaki 25 yıllık tarihsel gelişimini ele almaktadır. Yazar, eğitim yönetimi bilim alanındaki gelişim sürecindeki değişim ve gelişimleri karşılaştırmalı olarak incelemektedir.

Örneğin; gelişim sürecinde Amerika bağlamında sosyal sorunların artmasıyla birlikte eğitim yönetiminde bakış açısı değişmiş ve etkili okul çalışmaları ağırlık kazanmıştır. Bu bakımdan çalışma, alanın tarihsel gelişiminin yanında alanın felsefi ve işlevsel değişimi hakkında da bilgi sunmaktadır.

Son olarak, Campbell eğitim yönetimi disiplininin olumlu bir gelişim göstermesi için alan içindeki araştırmacıların ve uygulayıcıların birlikte hareket etmesinin ve iş birliği göstermesinin önemine dikkat çekmektedir.

Bush (1999) eğitim yönetimi alanını özellikle Birleşik Krallıkta gelişimini çeşitli açılardan ele almıştır. 1960’lardan itibaren varlık gösteren eğitim yönetimi nispeten yeni bir akademik disiplindir.

Birleşik Krallık’ta ve diğer birçok İngilizce konuşulan ülkede güçlü bir şekilde büyümüştür. Eğitim yönetimi özellikle eğitim kurumlarında etkili liderliğin önemini ve buna uygun olarak etkili uygulamaların değerlendirilmesi için teori ve araştırmaya hizmet etmiştir.

Genel olarak çalışmada, 20. yüzyılın sonunda eğitim yönetiminin fırsatları ve zorlukları incelenmiş ve gelecek yıllarda eğitim kurumlarının ve uygulayıcılarının ihtiyaçlarını karşılamak için disiplinin yeni bir yön duygusu geliştirmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Oplatka (2009) 1960’lardan itibaren epistemolojik çerçevede eğitim yönetimi alanının kimliğini, sınırlarını ve amacını belirlemeye yönelik tarihsel bir bakış açısı sunmuştur.

Araştırma sonucu olarak, 1960’lardan itibaren alanın 50 yıl içerisinde benzer fikir, varsayım ve anlayışlar üzerine olan tartışmalar üzerine şekillendiğini belirten Oplatka, bu durumu “geri dönüşüm” ya da “geri döngü” olarak ifade etmektedir. Bununla birlikte, alanın misyonunun ve sınırlarının anlaşılmasında köklü değişikliklere ihtiyaç olduğunu vurgulamaktadır.

Yine Oplatka tarafından (2014) yapılan bir çalışma eğitim yönetimi alanının kimliğini belirlemeye yönelik bir amaç taşımaktadır. Bu çalışmada, eğitim yönetimi alanı ile örgütsel davranış alanının

çalışma konuları karşılaştırılarak birbirleri arasındaki ortak noktaların açığa çıkarılması amaçlanmıştır.

Oplatka ve Nudar (2014) çalışmalarında İsrailli akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda, eğitim yönetimi alanının entelektüel kimliğini ele almışlardır. Araştırma, alanın bilimsel amaçlarını ve sınırlarının akademisyenlerde nasıl algılandığını belirlemeye yöneliktir.

Bilimsel sınırlar konusunda farklı görüşler bulunmakta ve bu durum araştırmacıların geçmiş eğitimlerindeki alan farklılıklarına bağlanmaktadır. Farklı eğitim alanlarından gelmelerine rağmen, alandaki araştırmacıların amaç kapsamında ortak bir epistemik anlayış geliştirebildikleri ifade edilmektedir.

Oplatka (2016) bir başka çalışmasında eğitim yönetiminin uluslararası bağlamda gelişimini incelemek adına alana ait köklü yedi bilimsel derginin içeriğini analiz etmeye çalışmıştır. Bu kapsamda alanın amaçlarını, eğitim yönetiminin bilgi temelini ve alandaki yöntem ve değerlendirmeler hakkında çalışmasını sürdürmüştür.

Çalışma, alanın kuramsal ve uygulamadaki bilgi birikimini bütüncül ve sistematik bir şekilde görebilmeyi sağlamaktadır.

Eacott (2017) çalışmasında eğitim yönetimi ve liderliğinin sınırlarını sosyal epistemoloji açısından incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda eğitim yönetimi ve liderliğinin sınırlarının bulanık ve parçalanmış olduğuna dikkat çekmektedir. Bu bağlamda bilgi gelişimini artırmak üzere sosyal bilgi epistemolojisi önerisinde bulunmuştur.

Hallinger ve Kovačević (2019) bilimsel haritalama yöntemini kullanarak 1960-2018 yılları arasındaki Scopus tabanlı eğitim yönetimi dergilerindeki makaleleri incelemiştir.

Araştırmacılar, son 20 senede alanda çok hızlı bir bilgi patlaması olduğunu ifade etmektedir. Çalışmada, eğitim yönetimi alanının dört anahtar “düşünce okulu”na sahip olduğu belirtilmektedir: Öğrenme liderliği, liderlik ve kültürel değişim, okul etkililiği/okul geliştirme ve öğretmen yetiştirme.

Kaynakça

- Adler, E. S., & Clark, R. (2011). How it's done: An invitation to social research. Wadsworth.
- Ahonen, S. M., & Liikanen, E. (2009). Development and challenges of a new academic discipline, radiography science. *European Journal of Radiography*, 1(3), 81-84.
- Akar, H. (2017). Durum çalışması. İçinde A. Saban & A. Ersoy (Ed.) Eğitimde nitel araştırma desenleri (2. Baskı), (s. 139-178). Anı Yayıncılık.
- Akçamete, G. (2006). Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve topluma hizmet işlevi çalıştayı. İçinde F. Ç. Dinçer (Ed.). Sosyal bilimlerde nitel araştırmalar ve eylem araştırmaları: yaklaşımlar, yeni arayışlar ve uygulamalar, 1-20. Pegem Akademi Yayınları.
- Balcı, A., & Apaydın, Ç. (2009). Türkiye’de eğitim yönetimi araştırmalarının durumu: Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi dergisi örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 15(59), 325-344.
- Barzilai-Nahon, K. (2009). Gatekeeping: A critical review. *Annual Review of Information Science and Technology*, 43(1), 1-79.
- Baykara, B. (2019). Türkiye’deki eğitim yönetimi programlarının ontolojik eleştirisi (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Becher, T., & Trowler, P. (2001). Academic tribes and territories (2nd ed). Open University Press.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi Yayınları.
- Çakır, R. (2016). Stratejik planlama süreci ve eğitim örgütlerinde stratejik planlama. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (30), 11-21.
- Callahan, R. E. (1962). Education and the cult of efficiency. University of Chicago Press.
- Campbell, R. F. (1972). Educational Administration—A Twenty-Five Year Perspective. *Educational Administration Quarterly*, 8(2), 1-15.

Çelik, M., & Yücel, C. (2021). Türkiye ve ABD’de eğitim yönetimi alanında hazırlanan doktora tezlerinin incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(3), 16321651.

Choi, B. C. K., & Pak, A. W. P. (2006). Multidisciplinarity, interdisciplinarity and transdisciplinarity in health research, services, education and policy: 1. Definitions, objectives, and evidence of effectiveness. *Clinical & Investigative Medicine*, 29(6), 351–364.

Dikeçligil, B. (2010). Bilimsel paradigmaların oluşumunda ve dönüşümünde sosyolojik bağlam. *Toplum Bilimleri*, 4(7), 53-61.

Dinçer, F. Ç. (2006). Eğitim bilimleri bakış açısıyla eğitim fakülteleri ve topluma hizmet işlevi çalıştayı. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Yayın No: 200.

Eacott, S. (2017). A social epistemology for educational administration and leadership. *Journal of Educational Administration and History*, 49(3), 196-214.

Emekci, M. (2019). Türkiye'deki üniversitelerin misyon ve vizyon ifadelerinin tematik olarak incelenmesi (Yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.

Fearon, J. D (1999). What is identity (as we now use the word). Unpublished manuscript, Stanford University.

Grünberg T., & Grünberg D. (2013). Bilim felsefesi. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Guest, G., Bunce, A., & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? An experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82.

Gulbenkian Komisyonu. (2003). Sosyal bilimleri açın: Sosyal bilimlerin yeniden yapılanması üzerine rapor (Çev. Şirin Tekeli) (3. Basım). Metis Yayınları.

Hyung, P. S. (2001). Epistemological underpinnings of theory developments in educational administration. *Australian Journal of Education*, 45(3), 237-248.

İsaogulları, Y. (2016). Eğitim yönetimi ve denetimi alanında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarının liderlik teması açısından incelenmesi (Doktora tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İşçi, S. (2013). Türkiye’de eğitim yönetimi alanında yapılmış lisansüstü tezlerin tematik metodolojik ve istatistiksel açıdan incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Jupp, V. (2006). The Sage dictionary of social research methods. Sage.

Karaca, İ., & Karaca, N. (2021). Türkiye’de 2018-2020 yılları arasında “eğitim yönetimi” disiplinde yayınlanan doktora tezlerin bibliyometrik analizi. Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 4(1), 18-24.

Longhurst, R. (2010) Semi-structured interviews and focus groups. In: Clifford N. J. & Valentine G. (Eds.). Key Methods in Geography. (p. 103–116). Sage.

Maxcy, S. J. (2001). Educational leadership and management of knowing: The aesthetics of coherentism. Journal of Educational Administration, 39(6), 573-588.

McCain, K. (2015). Explanation and the nature of scientific knowledge. Science & Education, 24(7-8), 827-854.

McComas, W. F., Almazroa, H., & Clough, M. P. (1998). The nature of science in science education: An introduction. Science & Education, 7, 511-532.

Merriam, S. B., & Associates. (2002). Introduction to qualitative research. In S. B. Merriam (Ed.), Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis (pp. 317). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Oplatka, I., & Nupar, I. (2014). The intellectual identity of educational administration: Views of Israeli academics. International Journal of Educational Management, 28(5), 546559.

Örücü, D., & Şimşek, H. (2011). Akademisyenlerin gözünden Türkiye’de eğitim yönetiminin akademik durumu: Nitel bir analiz. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 2(2), 167-197.

Özcan, M. (2014). Eğitim yönetimi denetimi planlaması ve ekonomisi yüksek lisans programının verimliliğinin ve etkililiğinin değerlendirilmesi (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Özdemir, Y., & Buyruk, H. (2019). İlga edilmiş bir disiplinin özgün bilimsel üretimi: Türkiye’de eğitim ekonomisi ve planlaması disiplinde yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Eğitim Bilim Toplum, 17(65), 113-146.

- Polat, G. (2010). Eğitim yönetimi ve denetimi anabilim dalında yapılmış lisansüstü tez çalışmalarının incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Rodgers, R., & Rodgers, N. (2000). Defining the boundaries of public administration: Undisciplined mongrels versus disciplined purists. *Public Administration Review*, 60(5), 435-445.
- Rollin, B. E. (2006). *Science and Ethics*. Cambridge University Press.
- Sabuncuoğlu, A., ve Gök, O. (2008). Büyük işletmelerin web sitelerinde yer alan misyon ve vizyon ifadelerinin pazar odaklılık açısından incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, X(I), 123-141.
- Şahin, F. (2018). Eğitim yönetiminin bilimsel sınırları: alan kitapları bağlamında epistemolojik bir karşılaştırma (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Şişman, M., & Turan, S. (2004). Eğitim yönetiminin gelişimi. İçinde: Y. Özden (Ed), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (pp. 99-146). Pegem Akademi.
- Turan, S. (2004). Modernite ve postmodernite arasında bir insan bilimi olarak eğitim yönetimi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-8.
- Umur, Z., & Demirtaş, H. (2016). Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezsiz Yüksek Lisans Programına ilişkin öğrenci ve öğretim üyelerinin görüşleri. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 31-48.
- Van den Besselaar, P., & Heimeriks, G. (2001). Disciplinary, multidisciplinary, interdisciplinary: Concepts and indicators. In *Proceedings of the 8th international conference on scientometrics and informetrics* (pp. 705-716).
- Wallerstein, I. (2003). Anthropology, sociology, and other dubious disciplines. *Current Anthropology*, 44(4), 453-465.
- Yalçın, M. (2015). Batı kaynaklı bilginin Türk akademisindeki rolü: Eğitim yönetimi alanının değerlendirilmesi (Doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Yılmaz, K. (2018). Türkiye'deki eğitim yönetimi alanı ile ilgili çalışmalara eleştirel bir bakış. *Journal of Human Sciences*, 15(1), 123-154.